

Empressmuseum

الفاتح ١٢

19 (7) August 1971

1847

բայց Երեւելու ու պատուաւոր լազարեանի բուժն նպաւ-
լով, պանցմէ մէկն է նաև քուռհայ աև Տէպս,
շատ կը ցատնիք որ ասիհա այ երբեմն երբեմն կը
հուռաստանայ ո. իբ է վերը պատիսի սուստ լորերով
կը լցրիմ: «Երեւ լոտիկը պէտք էր որ պատիսի
բաները Անձնութ ու հումքի իրադ աղ Մարտիր լազ-
արիներուն մնոյ առ, որոնք որ ասա միի նույն
կերպով կը հրատարակեն, մնչդեռ որ ուրիշ մը
ճամփառ մէկն էր առաջաւ»:

— Փեսդի մէջ հայտարակուած Հայելի աշխատավոր առ գժեւիս զիստ ածք կը պատմի : « Ազգային Սույն արքունիութէր » Հակոն Եթէրի ինքն Առաջ Համեմելին ու Հօն մերքն առափ Տանի մէծ պատուով բնակուած էին Եղաց, Կոյս աճանյուն Շին Վաների մէջ կը պատահէր : Վրդէն Երկու օր առաջ Վաների աշխատավոր պատմաւ Եցան ու Ճիւրու վայ Ժամանչան, առևն իր դղյաներուն մէջ աներան էր մարդ զարդ արելու հո-

պիսի ժամանակ ու պիտոյի պարագաներ առջև նիս կերպն, որ նըրնիշան և պղփաքեան պատու անկախ քաղաքացիները՝ մեծ պարոր կը սեղան իբրեւ կարձիքն ու համբը իբրեւնց զործ արախներուն յայսնել, թէ պէս ան մէծ իբրեւ առենուն ին կունցուն ու շրան ու Հարցունին: Վ. ո ժամանակը եկած հասուն է, իր առանձնելոր որ մեր հարդինքը պատերազմի ամեն պիտոյ իշխաց, որ չէ թէ միոյն քաղաքական, ոչ նաև կրօնի պատերազմ պիտոյ բռնց, . . . Վ. ո թէ միթիս սարսպարոշ՝ Ա. Գալլոս նու հանդի ապաւ ու նըրնիշան ժողովզան ապաւ քաղաքացին, որոնց կեանքն ու սաւցուածքը հայրենից երշանկութեանն ու ձախորդութեանը հետ կապուած է, պարոր կը սեղանք մեր երկրին մեծերան ու կառավարութեանդ յայտնաբերութեանը՝ որ առենելուն պատերազմ չէնք ու զեր, եւ կամ գտնէ մեր զաշնացցացը ու հաւատեկց եղանգը զէմ պատերազմ չէնք բնիք:

Ուկր երդիքն մէ նոր հօռդը կիմայ տեսնելի
որ ան եօթմը ու զզավասու նոհանգներուն գէմ պա-
տերազմի եղիցը անեն, նու պատճու մը չկայ ին-
չու որ տանը իրենց երաշխաւոր մէկուկ հաստո-
տուուծ քարպատին ու եկեղեցական իրաւունքն
ու աղաւատինը ապրիներէ ի վեր կրօսրնցըն-
յու վախ ունենարժ, ու երկու անզամ ալ պղպոց
իրաւուցը հսկասակ իրենց երկրին վայ աղաւ
զնուերսուն յարձակին եղից կրերժ, և իրմա ալ
եղած սաբանայիբներէն պատերազմի վիճակի մէջ
ինելով, իրենց սահմանը ու պարկերէն ժառան-
գուծ աղաւու մէխնին պաշտպանելու համար մէջ
շերնին գաշնակցուելին մը հաստուած են: Տես
որ անոնց գէմ եզու թշնամունինը վլրջացուի,
ու անոնց իրաւուցը չքպօփի, ու ան եօթմը նո-
հանգները իրենց քաշուրին ու եկեղեցական
աղաւու մէխնուր մէջ աղաւ իւղ արուելու ըլլան,
իրենցն ան մասնաւոր իրենք զիրենք պաշտպանե-
լու համար զրած գաշնուարումինը կը վլրջացնին:
Ես ու եօթմը նահանգները ոչ մեր նահանգնին եւ ոչ
այ ուրիշ գաշնուին նահանգներուն գէմ երրեք
թշնամունինը չեն րած, ան ու զրյականները՝ չե-
լու եօթայի բորբոքիանները ամենն ին չեն նեղան,
ու իրմա ալ գաշնաւոր մէխնին կապը քակի, ու
իրենց գաշնակցուցը անիբառումին մը հոսպանել

11. Վայզըն Նոհանգին մէջ խորհուրդը՝ առ Նահանգաց դէմ պատկապվի և զործ գնելու համար ընելու պաշտոնը տուն պէսը չէ որ մասնաց թէ միք Նահանգին մէջ 66,000 բարքահանաց չեմ տան. 100,000 ուղղափառ աղ կան, որոնք տառ միներան Տես օրիոք կեցած, բնակուծ ու առու տուր ըրած են. Ավագը չէ մասնալ մէջ Ա. Գալզո նահանգին ուղղափառները՝ ան եօմը նահանգ ներան մէջ գտնուս աղ հաւատակից եղբայրը Տիտ Հաւապի ուուրը կազմով եւ ուրիշ պատճենքն իր շատակարանների կազմուած են, եւ բնեութեակի ասոնք եւծ անելը շատ զէ Տեսն ուղիւթիւններ որուա

Է որ ունենայ: Կամեր պէտք չէ որ չափանիշ թէ առ
պատերազմիք Ա. Գաղղրափ քաղցրացիներան կրկին
ծանրաւ միիւն է: Հրամակուան աղամենան ու վաստակ
շեղած ժամանակ, միանդամեցն քաղցրացին պր-
տերազմիք բեռներն ու պիտի առելընն: ... Աղջո-
շենք որ Ա. Գաղղրափ մեծ խօսհորդը՝ պետական մէջ
Հակոբեամբերի 185ն նորմն մագլիւու խօսհորդեան մէջ
առ Հաբշտակութիւնը խօսք: Թէ Ա. Ան եօինը
Խանհանիկները իրենց քաղցրական ու եկեղեցական
իրաւանցը ու աղառութեան մէջ մնան ու պաշ-
պանուին, և Բ. Տոլոր բահութեան ու պատե-
րազմիք մէջ խաղաղութեան համբաւ բանուի: :

— Հակոբերերի Յմն Արք Նահանգին Ճաղա-
լուրդն ալ խորհրդի ժողովցաւ . ու կառավա-
րա թէեան եօթը Նահանգներուն Տես ըրած միա-
բանութիւնը հաստակելն եւոքը , կառավարու-
թիւնն ձևորը պայտ իշխանութիւն տուաւ , որ նա-
հանգը Արևոտակրուներուն յարձակմանը էն պաշտ-
ոպնաւը . համար հարկաւոր եղած պատրաստու-
թիւնները տեսնէն :

— Ինչպէս զրուցածներնեւ յայտնի կը տես-
ուսի, ուղարկած նոհանողներուն կառավարմանը ը-
նդուիրը ժողովրդեան կը հանեն, ու անոնց համբք
թմանալ կ'ուզեն. խէ ասոր Հակառակ Արքասա-
հովն ըստ գլխաւորմանը իրենք իրենց մէջ բանը
կ'որչեն կը ընդուցնեն. անոր Համար ալ արքա-
տական նահանգներու մէջ թէ ուղարկածներէն եւ
թէ բողոքականներէն շատերը ու ընթացքնեւն փայ-
տոհ ըրպայսվ, գիւտաք կ'երեւ այ որ Արքասահովն-
ները աւործնեն կարող ըստան յառաջ տանիք. Վր-
գէն կրօս պիտառէն ու վագ նահանգներուն մո-
զովորեանը մէջ աղեքասպիր մը կը պարտի, պայ-
ժողովուրդը կառավարութենէն կը պահանջէ. որ
խնդիրը ժողովուրդին առ ցեւն երէ. ու կրտսի թէ
շատ սարսպրովներ կը գտնան: — Ճիշտէրս
նահանջն ուղարկածներն ալ կառավարութեան
աղեքասպիր ստուծ են, պայժ խաղաղութիւն ու-
ղենին կ'իմուցընեն, ու կը պահանջն որ խնդիրը
ճագախեան առ ցեւն երէ:

4 8 9, 10, 11

Պատմութեան Ակադեմիկի 27-ին ըստը ըստ
կը ծանուցանեն թէ Կապրիուոց Նաև առօրմիջոց
Նեապոլսյ գիմնազ հանդ արս կեցած է: Խաչ Կուրիէ
պահան կ'ըստ թէ ծովու պաշտօնեան Արքի թիրա-
կան ծովուն մէջ գանու ան Վարդիսացւոց պատե-
բարձրական Նախկինու Հրամանաւորներան Հրաման
իրկան է որ խիստ պղուչութիւն ընեն, որ շրջաց
թէ իրենց Նաև առօրմիջութիւն Խոսիսայի քաջարական
բաներու մէջ խանճանիւ, ու առօր հանձու այ թու
շանու որ Նախկինու մէջն մէկը Նաև առօր Եղիք է

— Աերանինս պընարարդէ ժամանակաւ և բարձրացր է, զամաքը ուր կստէ:

Պարփղ զալ ու ընակիլ բայց այնպէս որ երբ որ
կառավարածիւնը իրենց հն գտնուեցը հասպա-
հաց խաղաղութեան ու հանգառմեան վատակիւր
համարի, անմիջապէս զադղիւոյն էն անան :

— արագարական կրթութեան պաշտօնեան
աւանդներով որ իրաւոցնե Գաղղիա մեծ կարութեամբ
անի աղջկ գասառան գլրիկու, որ հիմնական
ազգային մէջ տարածուած զէ սկզբանքներան
ու մարդու պատմուաց կրթեան ու լուսաւորեան,
Անդունքների համար նոր կարգադրութիւն մը բռնա-
ւ հրատարակած է որ, թէ որ մէկը առ հոգեւով
գերականական կրթութեան համար զիրք մը զրէ,
որ տղոց թէ աղջկ բարչական սկզբանքներ, ու
թէ պրէկարեւու որս համարու թեան յարդութիւն
առաջնային, տերա թեանէն 6000 դրամք արժօգու-
թեանը պատկերագիր (Քառու) մը փորձք ընդունի:

॥ ୭ ॥ ୧୮ ୨ ୩ ୪ ୫

1-υερερήνερος πρωπάκτεινος αφίεταισθιν οι πρω-
τερούς ιαντρικές της γραμμές θηραμβώντες την πρώτην
γένους πατέρα της Σωτήρα Σωτήρα ή, αρ τεραμβώντες
γένους δεύτερην πλατηνήν μαστούς γαντζέ : Ήρ
θηραμβήν θελ πρωπάκτεινος ήρη έτοι μαντζούς λεγαντός οι
τεραμβώντες απόγονοις μαστούς γενετούς λεγαντούς Σωτήρ-
α Σωτήρα ή πλατηνή :

— Գողցիացի Անկիթ Եպր լրագիրը Հականեմ
աշբ Են այսպէս կը գրէ. Տերութիւնը Նորուեն-
տէրի Են հեռագրավ Աարքանէն լուր աւու որ
աշխատեթ Թագուհին պաշանեաները փոխեր ու
օր որացանեաներու. Ժողով անուաներ է. Խոր-
հրով Էն զաներէց ու արտօքին իրաց պաշտոնաց՝
առվակէդ զօրապետը Ռուեն է. Նեղին կործոց
Պ. Խորդորիս. Եթէ և մինց՝ Պ. Օքսանոց. Հրամա-
ականն ուսման՝ Պ. Խոր առ Օքսան. պատերազմի
անձնական առ պատերազմի Պ. Խոր առ անձնական

ապաշխատեայ՝ ու գործովիս: — Ես նոր պաշտօնէից մառանուռելուն հրամաբութիւնը Մատինի լրացիքը Հոկտեմբերի Կին կը գնէ: — Ուստի ըղբորոշին հանդարաց ու ինազալ է:

— Ո՞իկա՞ն են երեւելի պաշտօնականները,
որոնք որ Օգործոց առնուելու հայր Ավետիք փա-
կած էն, Տիմա Խոստու եր դանու են:

ԱՐԵՎԻ ԲԱՐ ՋՈՒՆԴԱԳՈՅՆ

ՃՌԴՐԱՆԿ աւելք առևէ Աթշիցիկ բարդիրը Անօ-
ուսմիւրի 25ին Հրատարակած թուավը՝ նորէն զրի
բարդիրներուն մէջ ատածածուած առա աւ շափաղուց
ու թերթան վրաց Խոսելին Եւրը՝ Կապահագցրն թէ-
րեք Գայապրահներուն ու մէկալ գաւառներուն
թէ ալ Կատարինը խափաղութիւնը կը միրէ,
որովհանեած խոսվարաներին ու բանական մէջն
բարիստ յանցաւորներին շատ քիչը մնացեր ին,
զանց որ գետ ասդին անզին կը թափասին, ու
արգէն թագաւորական զըրբ ևանձին ննկած է,
ու որէ որ ալ ձեռք կը ձգէ: Կազմ իսկ նկարին
աշապրայի մէջ պայերան Ասոկաթ ըստած գլո-
ւին մէջ, որն որ 40 հազիր Կաղաքան ած էր, միայն
12 հազիր մնացեր է, ու առանց ալ արգէն շրա

卷之三

ԱՍՏՐԻԴԻ ԹԱՎԱԾԻ ԽՈԱԿԱՑԱԾ ԵԲԻՔ որ ՃԵՇԽ-
ԲՍՔ մէջ ԳՈՒՅԱ ած ԽՈՊՄԱՑԵՆՈՒՐ ԳՈՎ առ ԱՆ-
ԴՐԱՄ ԽՈՎՑԻՔ , աբդ ՆԵՐ ՔՐՈՂՔԵՆ ԱՆՎՈՏԵԼԵՐԵՔ
20ԻՆ զրաւած թուղթ մի առար ՎՈՎ պասկև կը
ըրբ “ԱՅՐԺԱՆԱԳԻ մէջ պառահած ԽՈՎՀԱՑԲԵՆՆԵ-
ՐՈՒՆ պատճառաւ . 400 Հոգւց չափ զորք հան խու-
ռուեցաւ : Աս զօրքին Հրամանուարք զօրքէն յա-
շաց հան համելըզ շրու մի մանմայ զիմաւովները
կրէն կանչեց , օրոնց որ ընկերութիւն մը ըլլալու՝

սատկ ժամփած էին որ ստըեթ կիրակի օրը ազգա-
սիրական տօն մը հասարեն։ Հարամանառարք իրենց
հասկրուգ որ թէ կէպէա հասավալութիւնը առ հան-
դիմութիւնը արդ կէլ է շուկեր, բայց առ հանդիմու-
թեան մասնակից եղանակը ամէն կիրար տղաստա-
րական տրաղակինքն պիտօր զգուշանան, թա-
գաւ պատկան զրօշներմէն ուրիշ զրօշ պիտօր չդո-
ւածեն, ու մերջարքու օտար տէրութեանց բլարու-
յակութիւնն ող չկանան։ Առ ամենը թակառ-
բական կառախարութեան հրամանն է, ըստ, ո-
տա հրամանը կառարուելու համար զօրքն ալ պիտօր
համի։ Վայրիէն զօրքն ալ համեմորք՝ հրատարակի
մը մէջ կեցաւ, ու հան պդուչութեան համար զի-
նուորունք բաժնուեցան։ Առ որ անուան անհա-
գաբուններուն զինաւորները, եկան ըստն որ ալ ան-
հանդիմանթիւնը չնոր ու զբա բնել։ Թի և Նոյն
տատեն Կուգայուն ու Դուկանցայն զալու հրաբերութ-
ալ մարդ խառ բեցն աղաւնիով որ վուճ տեղ ծառ-
բաց մլրէն։ Քիչ մը եռքն ալ Դուզինն մարդ
իրարակեցաւ, խառութիւն ասցելով՝ հրամանառա-
րին ըրածնն զայց ամբողանութիւն ընելու համար։

ՀՅԱԼԵՑԻ ՏԵՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Այս ի ընէ աշխալ ու շքեր տ արարողութիւնը
Պատուիմնիսպ կրօնուորմնեցուն ներկայաւթեամբ ու
շուա երեւեի ու բարեալաշա մարզիներու ժող-
վուեալու առելի դասեցուչ երաւու:

卷之三

կենդրական Ամերիկան՝ Միարանեալ Կուշանգներան՝ Պերսիկյան առնելու և առ և էն հյայտուն գետ երեք բարյառ մ ըստ է։ Հանուարայի տէրութեան նորոս աշը, ու Կուպենամարցիէն երկու զօրապետ ու երեք հասալակապետ թիւներան ընտակիները զնուրի կանչեր ու յարգորեր են որ Ահարիկյան ազգացին անկախութիւնը պաշտպանութեալ պահպանութեալ պահպանութեալ համար է։

— Այս անգամնեւ Գոյկունիք շգթենաւով
ի ինչպատճեն է եղած յուրիբը շատ հետարկրդուկան են :
Վասնցմէ կիմանեակը որ Սկզբ զօրապետը (որն որ
Օգոստասի նին Բայելլայէն և լուծ էր,) երկու
անգամ՝ Մերսիկը մասերը Մերսիկացւոց Տետ
զարթուեր ու յազմէներ է : Երկու կողմանն ալ շատ
մարդ թիւներ է, Մերսիկացիք 13 զօրուցիւն ու
5000 մարդ կորուցաւ ցեր են, իսկ Ամերիկացւոց
կողմանն շատ հոգի բարեւմաներ մասեր են, ու 1000ի
շափ ալ հասարակ զինուոր բնիկը է : Ամերիկացւոց
զարք 7000ի շափ է եղիք, իսկ Ամերիկացւոց
30,000 : Պատուերացմէն եւարձ Մերսիկը գտնուող
Անգլիացւոց դիականին խնդրելով կոմ բաժան
գոտուելով՝ զինազադար եղիք է, ու Մերսիկացիք
առ խորքայն վրաց երկու կողմանց մէջ խօսէլու
համար հինգ հարի զորք ակալ անուաներ են, որոց
զարք իսր Հերբերտն է եղիքը : Ամերիկացիք առ կուր-
տերուն մէջ 1500 հարի գերի բաներ են, որոց մէջ
4 զօրապետ կայ Եղիք, ու 13 մենամասօթ ալ տար
աներ են : — Հարաւակին վրաց խօսք մը չկայ,
կը կարծաք որ Ամերսիկը ըլլուց : — Ամերիկաց
որ Ակոյ զօրապետը Մերսիկը տանելու, համար

П. Г. С. Р. В. И. Г. О.

Պատրիարքական թղթակիցներէն մէկը Ախոյադու-
րէն կը գրէ որ Ազգա-Եղիշատէր՝ Սէրբացիէն 20
անգը դիմակով մըն չերա տեղ մը կը կենաց. ի՞ր
համանաւոր զօրքը՝ 1800 ձիաւոր ու 800 սուսառոր-
է, բայց Հարկաւոր եղած ժամանակ իրեն բարե-
կամ ցեղերէն շատ կրնաց աճիլ: Վայր յաշխթաւ-
ութեան վեց եկած լուրդերը՝ շինծու ու Գաղղրացի-
ներէն չնարած ուսա լուրդեր են, Արքի ժողովունէն
եւ ու ցեղ մը իրեն գէմ ելած է, ու Մակոնդցն

በታች ተወስኗል እና የፌትሬ

電氣工程與機械工程系

մասն իրենց Խուզքանք կը ճանշնան, ու երբ որ կը հրատակէ իրեն հետ կը միանան, և թէ միոյն հորիա որութենէ սախզաւերով իրեն բաժնաւած էն: Վասն առեն Կատ-Եղաաւեր տոնեց հրատագեց, որ Գևորգ ու Գրգորի մէջ դաշտ մը դան, ու իրեն հետ միանան: տոնը ալ ըստալ կատարելու համար նորէն թուղթ գրեցին: բայց թուղթը տանով զետպանը՝ Ար-Մահամետ ա կարուր որպին ճամփան բանաւեցա: Հյոր որ դաւաճանաւիթինը հմացաւեցա: Ար-Մահամետ Գարս-Խարամին 3000 լրաց պէտք-ինքը ցեղին քայ խուրից, բայց չէ թէ միայն Հնագանիւեցան, այլ նույն տեղեր մէկտեղ ուոր ենան, ու Ար-Մահամետին իրենց գէմ և կող ցեղերուն մէրէն իրենց ցէնքով ճամփայ բացին: ու յօջալութեամբ Ապո-Եղատերին որոշած աեզր հօսան, բայց հօն Ապո-Եղատերին զըրբ տեսնելու մէջ՝ 10-12 հազար զըրբ իրենց թշնամի դասն: Վաճն մայրենան յօւալով որ Վազ-Եղատեր ոգնութեան կը համնի, թշնամեաց գէմ քունութեան մէջ ողակարապեցան, բայց երբ որ իրենց գլխաւորները մենան ու եկող շոցող ալ չեղաւ, յցաւերին կարեցին ու անձեռաւուր եղան: Վազ- Թողդերը վիրա որածներուն զլու իր կորեցին, իսկ մայումները աղօցման կնկացման մէկուղ գերի ըցին, իրեր աւար իրենց մէջ բաժննեցին: Վաճե- եարք Ար-Մահամետ իր զօրքը շարչեմ ցեղին քայ դարձուց, ու կուտածէն ապաս նեացածը աւ ար ըստ: Ապո-Եղատեր ասոնց չիրցու պիտութեան համեմ, նույն որ Վազը մօս յօւր առնելով որ իր զօրքին մէկ մասը ետ քաջուերը ստիպու եր է, ասնդու մազուց, ու անոնց սկոտութեան վայեց: Դեօին մէջ բանուերը ու երկու ցեղին բանուածներով լցուն էն, ու կըսուի որ նախամիքի ու Մարու զ չի մէջ Վազ-Եղատերին կորցի բանով զիհաաւելիներուն գրութը օրինակ ըլլալու: համար ժողովակեան տեսնելու իր գնուն է: Վազ-Եղատեր տոնեց գարզաքայլ բարձրութեան համան Քրիստոնի 1000 թաւուկանին եազը նաև Աւերին խապիցի քանի մը քաղաքները, որոնք կերմանիայի մէջ կարպաւեան ցեղը լըննուրզ գերմանիայի կայսեր իշխանութեան տակէն եղան, ու հասուրակապետութէններ եղան, նույգեա են Աննեանիկ, Շենալիս, Շիդա, Ֆիորենցա ու Արեն, որոնք ծովացին զօրք թնամիք բոլոր արեւելքի վա- ճառականութեան գանձը բօնեցին, ու Արօներկա- կան ծախու: քայ ամենան մոյ վախ զգի եցին: Ու Ե- նեամիքի ու Շենալիսի վաճառականաւութիւնը մէտու անելորդ գարեն եագլ, ամենէն աւելի խաչակրաց արշաւուրին պատճան աւ մէծցու, վան զի խաչա- կրաց զօրքը ասոնց նաւերախի արեւելք Կնքի ային որպէս իրենց վաճառականութիւնն ու ընդարձա- կեցին, ու աշխարհին երեք մասն առուատ ըն-

Digitized by srujanika@gmail.com

Համեմատ առ Տէսա Անհատապեսի գոյս մինչ-
քա Յաւելի 18 առ լուրերը կա առաջ : Նշից
գաղղացի պատճենութեական նու Ախղդարիկով ու
կյանք՝ Դուրենիք ու Տէս օրինացին Անհատապեսի եւլուրը
երթաւու : Համար Տամբու եւած են : Ես նաև երբ
անոր Համար գացած են որ անցած առի Սեփի
ծովագետն քարոզուց ու քրիստոնեաց գեմ եւած
հայութեաբնի Համար զրու նաևնուին պատասխանը
ու գեն : Նշիցը ու նախ Չուզան, եւ անիկից Շամ-
կան պիտու երթաւու, ուր որ չորս տարին ի միք
զարդարցի զրու (առանձիւր) երեւած չէ : —
Պանզ մէջ մէկ տէն բան խոսող է : Վնդեալ
տարօնն Օգ տառակէն մինչեւ : Հիմա եւ բազացի մա-
ծառ ականաներուն առանք անցութացի զինուորները կը
դրահարուն : Վերեւաց որ առ բանս պիտու յարու-
թափուի : — Ուեւ քանի ո ազգեացի պաշտօնականներ
մտարսի դործառունեւը անունելու : Համար յանդր-
գուն քարոզը մասն են, ու Ընդ զինացի կրօնուե-
լով ուղիղ մողովդէն նախառանիք կրցեն : Լո-
վիեր Համանատարը տոր հասու յաւալը ինդրեց,
եւ Քիյնիք փախարքան տունց յարազնն հառու-
ցում ըլու : — Ուեւանի Դայմու Յաւանի Էջն գրած
կը որ բակ շնուները համ ինքանուաները Գանդանէն
վարչուեցան, եւ հն զանուոյ լուրուցիք ալ
կը նային որ իրենք պիտինք եւ ունեցածնէն նոյն
անդէն անմաս նողորդին : Խայց առ լուրը հաւա-
տուի բան չէ, ինչու որ Հանկ Դանիէն մինչւ Յա-
նին Համ եւած տասինեւու, որնու Օս օստուի Էջն
քանդրիցիցի առուտուրին տէր եղու : Անզորս
Հանգա, Կրեակ, Յունիական կղզները ու Միներ,
կրաքան ծովուն հարսուու ու երեւելի կղզներէն
շատերը, նու Յաւնասասանի մէկ մասը, ու Դադ-
մանիցի հարսուու ծովեկերոց տեղուանիքը ըրուր
առա իր իշխանութեան տակ ձկեց : Անիկից և արք-
եկան ընկովն որն որ Աննետիկցիները կառանիցի-
նաւորդն հանելն ետքը, Կաստանյինաւորդն,
Աւ ծախու ու բարը որեւէլքի առուտարը իրեն
քաշեց, նաև Կարդի մետրակղզն, ու հն Քեժի
քաղաքը պարես եազեցացից որ առուտուրի ու
նուանի քաղաքներուն կարդը անցան : Խայց առ
երկու մէկը մէկարին նախանձուու Համարակապե-
տութիւններուն մէջ Անդրկրական ծովուն տէ-
րութիւնը ա մարդ հն կազմակցեալ շահարի
առուտուրին ալ ձեռք ձկերուն դրամնաւու, զրելէն
միշտ կրիւ կար, բաց երկայն ու արի նաշից պա-
տրարաններէն ետքը Փիքանարէ Աննետիկ յաղթեց +
ու Ճենանին տակը առնելով՝ ուզամին հասու :

* *Sixty-ninth Annual Report of the*

Դուամի խանութեան ու Համբարձուցներ շինուածնեն, իսկ իւս մայ մածածած քեւերով Խառջիային և ին գետին վրայն Պահան ըի Ճուկով Գերմանիայի Շրախուային կողմերը կը բերեն, ու պատճառաւ Ավագուցի, Նիւունդերկ ու Ուկենապու թէ քաղաք-ները անոնց ապրանքներուն գլուխոր տեղերը ըլլու մէտ տնառն անենին; Վորվ Գերմանացոց քաղաքներն ալ զօրացնին, ու ուռուուր ան տանինք Գերմանիայի մէջ Համբաներու լրայ աւաղակու թիւն ընող առողջութեամ ձեռքէն ապահովրեալ Համբար, շամ քաղաքներ մեկն զ նկան, միաբանեցն, մեշինն զաշնչներ զրին, օրէնքներ հոսանքուցնին, ու զօրով զիւրով ամեն գողերն ու առաջինները փարանցն ու Ծանչնին; Բայց չկ թէ միայն ցամաքի փայ Հարկ եր որ վաճառ ականները գողերու զիմ կուտէին, այլ նաեւ ծովու լրայ ալ, անոր Համբար 1241ին Տիւխուային Գերմանիայի վաճառականն թեան քաղաքներէն գլխաւորը է իւթեք՝ Համբուրգ քաղաքին հետ միաբանեցու, ու մէջինին առառուր պաշտպանեցու և անոր թշնումնաց գէմ կուտէլու Համբար Հանուէական առանուլ ընկերութիւն մը Հաստատեցն: Գերմանիայի ուրիշ քաղաքները առանկ մէկ ընկերութեան Հարկաւորութիւնը առնելով առանուլով, իրենք ու նկան առնոց հետ միացն, ոյնչափ և զաւ որ միաբանեալ քաղաքներուն թիւը 83ի Համբար, որոնց մէջ առնեն և կուտէ լիները են Համբուրգ, Լիւպեր ա. Արէ մէն ծովի գերեց քաղաքներն ու գուգութիւնը, որունք մինչեւ կիմա շատ անու ունի են: Են Հանուէական ընկերութիւնը զանազան արտօնութիւններով յաջորդութիւն դանենալ, ու մաս տեղիրաւ քաղաքներու հետ շահարեր զաշնչներ գտնելով առանկ մեծյուն, որ զրուի քաղաքներն ալ վաճառականի ուներ Հաստատեց: Արփեկ, Մուղուերգիա, Լիւստեն, և անգորու, Անգլիա եւ ուրիշ քաղաքներուն ծագիլիրւն՝ Հանուէական ընկերութիւնը պատճառ է եղաւ, առու Հունական ընկերութիւնն ան ալ այնպէս բարձրացաւ, ու զօրոցու ու ժամանակ կը տանէր:

Ա առենքը Գանձութի ճամբար կուսան-
դուադրյի հետ առ առ առ շատցաւ, և Հարաւային
Վերմանիսոն՝ Խալպացոց Հասարակողեառութիւննե-
րուն հետ վաճառականութիւնը առ եցուց։ Հան-
ական ընկերութեան պէս՝ առուատը քաղկե-
ցիները ու պաշտպանները պատճառաւակ՝ Հարաւային
Վերմանիսոյի բնակիչներն այ Ճանառուի զախակու-
թիւնը հաստատեցին, որուն մէջ մանուզ երեւելիք
քաղաքներն են Քրիստով Փար րդ, Մոյնց, Ալբան,
Սկոտուարիկ, Մոնհայմ, Երաշեր, Պայտէ, Պա-
րմիա, Նեղեր, Մինագերեւ և այլն։ Հարերտասա-
ներորդ դարուն մէջ առաջ հետ միացաւ Կու-
Շուանի գաղափարութիւնը, որն որ Ականուարէ,
Աւը, Անկենապուրիկ ու ան ունակերկ քաղաքներուն
առուատն եղած էր։ Վասնցն ակնանդերկ ու
Աւեսպուրկ հիւսխացին ու Հարաւային Վերմանիսոյին
ու առուարին զիստուր տեղին ըլլալով՝ շաս յա-
ռաջ գացին, ու իրենց երեւելի ու մէկ համեկ
արուեստներու ու ճարտարութեան առուակներնը
աշխարհքին ամեն ծանօթ մեղուանդր երկելով՝
մէջ հարստութիւն ժողվեցին։ Ի՞ս քաղաքներուն
մէկը մէկանին հետ միաբանութիւնը առ օգուաց
ըստ որ Վերմանիսոյի գործառութեանը իննանու-
թիւն մը ստացան, ու Գերմանիա և Հարաւային
արուեստներու մէջ ուրիշ տերութեանց զօր օրինակ
Գոյզիայի և Անդրիայի օրինակ և զան։ Արշակ որ
առուառուց Գերմանիա ու մաս սահմանակից մեր-
ձաւոր քաղաքները յաջող կ'երթար ու արտեսա-
ները կը ծաղկեն, ոյնչափ ալ մաս հակառակ
արեւելքի վաճառականութիւնը երթարակ կ'իւնար,
ու Օսմանցոց եւ Ոռնկաներուն անմիտ անհոգուր
զօրքով ըրած արշուակներն ակարանալով՝ կոր-
ծանելու գուար հստած էր։ Հարաւային արեւ-
ելքան Խախոյէն Լահորի վրացին մինչւր Զմբունիա
եկաղ կարուաններուն ընկմացը երկայն առեն
կարեցա, ու միոյն Աղեքանազրիա մնաց, որ Աւ-
նետիկի հասարակաթեառութեան պաշտպանութեամ-
բը Հնդկաստանի հետ հաղորդակցութիւն ուներ։
Կատեւ Հարաւային արեւելքան եւրոպան ալ աս-
ձախորդ ութեան աղաս շմաց, մնու որ երբ որ
Օսմանցոց յաղթաւ բանակը կոտանդնուարիս
մտու, ալ առեն Եւրոպայի առ մասն ալ առա-
ռու ը զարքեցա։ Բայց Եւրոպայի մասցած մասը
ասկէց վնաս մը չկըրեց, իր առուատը ու աղաս եւս-
ները առ մինին պէս յառաջ գացին ու ծաղկեցան,
մանաւանդ ծովի առաւատը ըստ նոր կեանք մը ստացաւ,
երբ որ նոյն ասեւնները կողմնացըցը (Հաւանաւակ)
զանուեցա. ու ճարդիկ հետաքրքրութեամբ ու
եռանդով նոր նոր Երկիրներ, ու անոյ ալ նոր
Հարստութեան կանճներ գանելու ետք էն ինչան,
ու Ամերիկանուն անծ անօթ կողմից սկսուն նաւարկեն։

